Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright
Năm học 2012-2013
Học kỳ Hè

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC
Tài Chính Phát Triển

Nhóm giảng dạy

Giảng viên: Nguyễn Xuân Thành
Trần Thị Quế Giang
Đồng giảng viên: Đỗ Thiên Anh Tuấn

Thời khóa biểu

Thời gian học của môn Tài chính phát triển là 9 tuần (từ 02/07 đến 27/08, trong đó mỗi tuần có ba buổi lên lớp vào chiều thứ Hai, thứ Tư (từ 13h30 đến 15h00) và sáng thứ Sáu (từ 10h15 đến 11h45).

Giờ tiếp học viên

	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu
Nguyễn Xuân Thành		13:30-15:30		13:30-15:30	
Trần Thị Quế Giang	15:00-16:30		15:00-16:30		
Đỗ Thiên Anh Tuấn	15:30-17:00		15:30-17:00		

Học viên có thể hẹn gặp các thành viên của nhóm giảng viên vào những thời gian khác.

Mục tiêu của môn học

1. Tìm hiểu vai trò của hệ thống tài chính và mối quan hệ giữa phát triển tài chính và phát triển kinh tế.

2. Ứng dụng các lý thuyết kinh tế để phân tích khu vực tài chính (các công cụ, thị trường, tổ chức và cơ sở hạ tầng tài chính).

3. Phân tích vai trò của chính phủ trong phát triển hệ thống tài chính và xem xét những yêu cầu và thách thức trong việc tạo dựng một hệ thống tài chính vận hành hữu hiệu.

Mô tả môn học

Nội dung chính của môn học là nghiên cứu cách thức xây dựng được một hệ thống tài chính hoạt động hữu hiệu nhằm thúc đẩy phát triển kinh tế ở một nền kinh tế *chuyển đổi, mở,* và *đang phát triển* như Việt Nam. *Cách tiếp cận thể chế* được lựa chọn để trình bày các nội dụng này.

Môn học bắt đầu bằng việc giới thiệu một bức tranh tổng quan về hệ thống tài chính, vai trò của tài chính đối với phát triển kinh tế, phân tích quá trình chuyển biến của hệ thống tài chính ở các nước đang phát triển, đi từ những nguy cơ tiềm tàng về thất bại của chính phủ đối với các hình thức áp chế tài chính đến tự do hóa tài chính. Chúng ta cũng sẽ thảo luận về khủng hoảng tài

chính, các triệu chứng, nguyên nhân và giải pháp khắc phục dựa vào kinh nghiệm của các cuộc khủng hoảng tài chính ở các quốc gia khác nhau.

Trong phần tiếp theo, chúng ta chuyển sang nghiên cứu các thành tố của một hệ thống tài chính và phân tích cách thức nhà nước can thiệp vào thị trường tài chính ở các nước chuyển đổi và đang phát triển. Ở đây vai trò của nhà nước trong việc tạo lập và hỗ trợ các tổ chức và thị trường tài chính được nhấn mạnh, đặc biệt trong bối cảnh của các nền kinh tế chuyển đổi. Chúng ta cũng xem xét những vấn đề cơ bản về quy tắc quản lý, giám sát thị trường bởi các tổ chức quốc tế.

Phương pháp giảng dạy

Hoạt động giảng dạy bao gồm các bài giảng và thảo luận trên lớp. Đặc biệt, để thích hợp với tính chất của môn học và của chuyên ngành chính sách công, phương pháp nghiên cứu tình huống sẽ được áp dụng một cách tích cực và có hệ thống trong suốt chương trình môn học.

Bên cạnh đó, nhóm giảng viên cũng sẽ mời giảng viên thỉnh giảng tới thuyết trình trước lớp. Mục đích của buổi thuyết trình này là để giúp học viên được tiếp xúc với những nhà làm chính sách, nhà nghiên cứu, và các giảng viên thực tiễn, từ đó có được những thông tin cập nhật về một số vấn đề thực tiễn.

Các yêu cầu và kỳ vọng đối với môn học

Học viên cần đến lớp đều đặn, tích cực tham gia các buổi thảo luận và hoàn thành tốt tất cả các yêu cầu của môn học. Các bài đọc được giao phải được hoàn thành trước khi đến lớp. Các học viên có thể được yêu cầu đưa ra những nhận xét về một tài liệu đọc đã giao hay trả lời các câu hỏi của giảng viên. Để có thêm bài đọc và tài liệu nâng cao, học viên có thể tham khảo các sách giáo khoa khác trong thư viện hay trao đổi các thành viên trong nhóm giảng dạy.

Đánh giá việc học tập và chấm điểm

Kết quả học tập sẽ được đánh giá dựa vào các bài tập cá nhân, thảo luận trên lớp, bài báo cáo nhóm, và bài thi cuối kỳ. Việc chấm điểm môn học sẽ dựa vào các trọng số sau đây:

	Trọng số
Bài viết cá nhân	25%
Tham gia thảo luận	20%
Bài báo cáo nhóm	25%
Bài thi cuối kỳ	30%

Bài viết cá nhân

Trong khóa học sẽ có 6 bài viết cá nhân dưới dạng bài viết chính sách dựa trên các nghiên cứu tình huống (Bài viết không quá 500 chữ với cách đếm như Microsoft word). Nội dung của từng bài viết sẽ dựa trên các câu hỏi gợi ý trong từng nghiên cứu tình huống. Khi thực hiện các bài viết cá nhân, các học viên có thể trao đổi, thảo luận với nhau. Tuy nhiên, từng học viên phải viết và nộp bài của riêng mình. Các bài làm phải được nộp bản điện tử (file word) tại địa chỉ http://intranet.fetp.edu.vn:81/ trước 8h20 sáng hoặc trước 13h20 chiều vào ngày đến hạn nộp bài. Bản in được sử dụng để thảo luận trên lớp và nộp lại cho giảng viên vào cuối buổi học.

Bài viết	Chủ đề	Ngày nộp
Bài viết 1	Tiếp cận vốn của các doanh nghiệp Việt Nam	Thứ Sáu, 06/07

Bài viết 2	Áp chế và tự do hóa tài chính ở Việt Nam	Thứ Sáu, 13/07
Bài viết 3	Sở hữu chéo trong các ngân hàng thương mại Việt Nam	Thứ Sáu, 27/07
Bài viết 4	Tài chính vi mô	Thứ Tư, 01/08
Bài viết 5	Cổ phần hóa Vietcombank	Thứ Sáu, 10/08
Bài viết 6	Mô hình giám sát tài chính	Thứ Sáu, 17/08

Bài báo cáo nhóm

Dự kiến lớp học sẽ được chia thành các nhóm với số lượng thành viên mỗi nhóm từ 2 đến 3 người. Mỗi nhóm được đề nghị chọn một chủ đề thích hợp về tài chính phát triển để thực hiện bài viết phân tích chính sách với độ dài tối đa không quá 7.000 từ (đếm trên Microsoft word). Yêu cầu về nội dung, hình thức của bài viết theo *Hướng dẫn bài viết chính sách*. Bài viết chính sách của nhóm sẽ phải nộp lại cho ban giảng viên theo quy định. Đồng thời, các nhóm cũng được yêu cầu trình bày bài báo cáo chính sách của mình trước ban giảng viên vào tuần 8 của môn học (xem lịch cụ thể ở phần sau). Thời gian trình bày tối đa dành cho mỗi nhóm là 20 phút. Điểm bài viết chính sách của nhóm sẽ được tính dựa trên bài viết chính sách nộp cho ban giảng viên và chất lượng bài trình bày của nhóm.

Bài thi cuối kỳ

Bài thi cuối kỳ được tổ chức vào sáng thứ Hai, ngày 27 tháng 08. Mục tiêu của bài thi là nhằm đánh giá những kiến thức tổng quát mà học viên đã học trong toàn môn học. Để làm tốt bài thi cuối kỳ, học viên cần đọc và hiểu tất cả các tài liệu, bài giảng, và bài đọc đã được phát và tham dự đầy đủ các buổi học.

Tài liệu tham khảo

Các bài đọc của môn học được lựa chọn từ nhiều nguồn khác nhau cho phù hợp với nội dung từng bài giảng. Học viên có thể tham khảo các cuốn sách sau, trong đó có đề cập đến nhiều chủ đề về tài chính phát triển.

1) Beim, David, and Charles Calomiris (2000). *Các thị trường tài chính mới nổi*. New York: McGraw-Hill / Irwin.
2) CIEM và UNDP (2004). *Thị trường tài chính Việt Nam - Thực trạng, vấn đề, và giải pháp chính sách*, NXB Tài chính.
3) Richard L. Kitchen (1995), *Tài chính cho các nước đang phát triển*, John Wiley & Sons.
4) Frederic S. Mishkin (2003), *Kinh tế học tiền tệ, ngân hàng và các thị trường tài chính*, xuất bản lần thứ bảy, Harper Collins College Publishers.
5) P. K. Rao (2003). *Tài chính phát triển.* Springer.
6) Ngân hàng Thế giới (2001), Tài chính cho tăng trưởng: Lựa chọn chính sách trong một thế giới đầy biến động, Ngân hàng Thế giới và Oxford University Press đồng xuất bản.
7) Levine, Ross (2005). "Tài chính và tăng trưởng: Lý thuyết và bằng chứng thực tiễn", chương 12, trang 865 – 934, sách Kinh tế phát triển, Philippe Aghion & Steven Durlauf chủ biên, Elsevier.

TUẦN 1

Thứ Hai (02/07) Bài giảng 01: Vai trò của tài chính đối với phát triển kinh tế Q. Giang

Rao (2003), Chương 1: "Các thị trường tài chính, thể chế và chi phí giao dịch" và Chương 2: "Tài chính, tăng trưởng và phát triển kinh tế".

Ngân hàng Thế giới (2001), Chương 1, "Làm cho tài chính trở nên hữu hiệu", trang 31-44. (Bản tiếng Việt: Chương 1, trang 43-60.)

Beim và Calomiris (2000), Chương 5: "Thông tin và kiểm soát".

Thứ Tư (04/07) Bài giảng 02: Tổng quan hệ thống tài chính Việt Nam A. Tuấn

Huỳnh Thế Du, Nguyễn Minh Kiều (2005), Hệ thống tài chính Việt Nam

Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (2011), "Thực trạng hệ thống các tổ chức tín dụng Việt Nam."

Thứ Sáu (06/07) Thảo luận tình huống 1: Tiếp cận vốn của các doanh nghiệp Việt Nam

Q. Giang

"Tình thế tiến thoái lưỡng nan của ông Nam", Nghiên cứu tình huống của Trường Kennedy

Nộp bài viết thứ 1

TUẦN 2

Thứ Hai (09/07) Bài giảng 03: Áp chế tài chính Q. Giang

Beim và Calomiris (2000), Chương 2: "Áp chế tài chính và Phát triển tài chính". Đọc kỹ từ mục *Áp chế tài chính* trang 11 đến hết đoạn 2 trang 35 và tham khảo thêm các phần còn lại.

Jay K. Rosengard và Huỳnh Thế Du (2008). "Nghiên cứu so sánh cải cách khu vực ngân hàng ở Việt Nam và Trung Quốc".

McKinnon (1992), Chương 4: "Các công cụ áp chế tài chính".

Kitchen (1995), Chương 3, "Tác động của hệ thống tài chính nội địa đối với phát triển kinh tế", trang 79-96. (Bản tiếng Việt: Chương 3, phần 2.)

Thứ Tư (11/07) Bài giảng 04: Tự do hóa tài chính Q. Giang

Asli Demirgüç-Kunt và Enrica Detragiache (1998). "Tự do hóa tài chính và tính dễ đổ vỡ của tài chính," World Bank Annual Conference on Development Economics (Tóm tắt những phát hiện chính.)

Jay K. Rosengard và Huỳnh Thế Du (2008). "Nghiên cứu so sánh cải cách khu vực ngân hàng ở Việt Nam và Trung Quốc" (trích đoạn).

Nguyễn Xuân Thành, "Tự do hóa tài chính", bài giảng.

Thứ Sáu (13/07) Thảo luận tình huống 2: Áp chế và tự do hóa tài chính ở Việt Nam

X. Thành

Nguyễn Xuân Thành, "Việt Nam: Con đường đi đến tự do hóa lãi suất"

Nộp bài viết thứ 2

TUẦN 3

Thứ Hai (16/07) Bài giảng 05: Các dòng vốn quốc tế Q. Giang

Ngân hàng Thế giới (2012). "Tài chính Phát triển toàn cầu: Nợ nước ngoài của các nước đang phát triển."

Ngân hàng Thế giới (1997), *Các dòng vốn tư nhân đến các quốc gia đang phát triển – Con đường hội nhập tài chính,* Nhà xuất bản Đại học Oxford, Chương 3: "Lợi ích của sự hội nhập tài chính."

Viện Quỹ Tiền tệ Quốc tế (1999), *Lập trình và chính sách tài chính*, phần 5: "Phân tích cán cân thanh toán".

Joseph Stiglitz (2005). "Tự do hóa thị trường vốn, toàn cầu hóa, và IMF," Oxford Review of Economic Policy, Vol. 20, No. 1, tr.57-71.

Thứ Tư (18/07) Bài giảng 06: Lý thuyết khủng hoảng tài chính A. Tuấn

Nguyễn Xuân Thành, "Các mô hình khủng hoảng tiền tệ thế hệ thứ nhất và thứ hai", bài giảng.

Nguyễn Xuân Thành, "Mô hình khủng hoảng tiền tệ thế hệ thứ ba", bài giảng.

Thứ Sáu (20/07) Bài giảng 07: Khủng hoảng tài chính toàn cầu và Việt Nam A. Tuấn

Ngân hàng Thế giới (2012), "Triển vọng kinh tế toàn cầu: Bấp bênh và dễ bị tổn thương."

Quỹ Tiền tệ Quốc tế (2012), "Cập nhật Triển vọng Kinh tế Thế giới: Sự hồi phục toàn cầu đang chững lại, rủi ro diễn biến xấu gia tăng." Cập nhật các dự báo của WEO.

Chương trình Châu Á tại Trường Kennedy và Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright, Phần 1 và 2, "Bài thảo luận chính sách: Cải cách cơ cấu vì mục tiêu tăng trưởng, công bằng và chủ quyền quốc gia", tháng 1 năm 2012.

Chương trình châu Á tại Trường Kennedy và Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright, "Bài thảo luận chính sách số 4", tháng 1 năm 2009.

TUẦN 4

Thứ Hai (23/07) Bài giảng 08: Ngân hàng trung ương V. T. Tự Anh

Viện Quỹ Tiền tệ Quốc tế (1999), *Lập trình và chính sách tài chính*, phần 7: "Phân tích lĩnh vực tiền tệ".

Vũ Thành Tự Anh (2010), "Xây dựng Ngân hàng trung ương hiện đại."

Thứ Tư (25/07) Bài giảng 09: Ngân hàng thương mại Q. Giang

Huỳnh Thế Du (2010), "Những tín hiệu tích cực từ quy định mới về đảm bảo an toàn trong hoạt động của các ngân hàng ở Việt Nam."

Beim và Calomiris (2000), Chương 7: "Trục trặc với các ngân hàng".

Ngân hàng Thế giới (2001), Chương 2: "Ngăn ngừa và hạn chế đến mức tối thiểu các cuộc khủng hoảng," trang 90-119. (Bản tiếng Việt: Chương 2, trang 123-166.)

The Economist, "Kinh doanh ngân hàng," ngày 30/10/1999.

Thứ Sáu (27/07) **Thảo luận tình huống 3: Sở hữu chéo trong các ngân hàng thương mại Việt Nam** Q. Giang

"Sở hữu chéo trong các ngân hàng thương mại Việt Nam", Nghiên cứu tình huống của FETP.

Nộp bài viết thứ 3

TUẦN 5

Thứ Hai (30/07) **Bài giảng 10: Các tổ chức tài chính phi ngân hàng** Q. Giang

Mishkin (2003), Chương 12: "Tài chính phi ngân hàng", trang 287-307.

Nguyễn Xuân Thành, "Quỹ đầu tư phát triển đô thị TP.HCM", Nghiên cứu tình huống

Thứ Tư (01/08) **Thảo luận tình huống 4: Tài chính vi mô** Q. Giang

Nghiên cứu tình huống của Trường Kennedy, "Một ngân hàng thương mại cung ứng dịch vụ tài chính vi mô: Sogesol ở Haiti."

Jonathan Morduch (1999), "Hứa hẹn Tài chính vi mô"

Karla Hoff và Joseph E. Stiglitz (1990), "Giới thiệu: Thông tin không hoàn hảo và thị trường tín dụng nông thôn – Những vấn đề rắc rối và quan điểm chính sách", *World Bank Economic Review*.

Nộp bài viết thứ 4

TUẦN 6

Thứ Hai (06/08) **Bài giảng 11: Thị trường tiền tệ**

Thỉnh giảng: Ông Nguyễn Đức Mậu, Giám đốc nguồn vốn Ngân hàng Indovinabank

Fabozzi (2002). "Các thị trường tiền tệ." Phiên bản 3, Nhà xuất bản Prentice Hall

Thứ Tư (08/08) **Bài giảng 12: Thị trường cổ phiếu** A. Tuấn

CIEM và UNDP (2004), *Thị trường tài chính Việt Nam: Thực trạng, vấn đề, và giải pháp chính sách*, NXB Tài chính. Chương 3 và Chương 4.

Tạp chí Economist, "Chứng khoán trong kinh doanh," ngày 13/11/1999.

Thứ Sáu (10/08) **Thảo luận tình huống 5: Cổ phần hóa Vietcombank** Q. Giang

Huỳnh Thế Du và Jay Rosengard, "Cổ phần hóa Vietcombank"

Nộp bài viết thứ 5

TUẦN 7

Thứ Hai (13/08) **Bài giảng 13: Thị trường trái phiếu**

Thỉnh giảng: Ông Nguyễn Tấn Thắng, Kinh tế trưởng Công ty Chứng khoán TP.HCM (HSC)

Ngân hàng Thế giới, Báo cáo Phát triển Việt Nam 2009.

Thứ Tư (15/08) **Bài giảng 14: Tái cấu trúc hệ thống ngân hàng Việt Nam** X. Thành

Hausch D. B., và Ramachandran S. (2001), Chương 5, "Tái cơ cấu doanh nghiệp: Đấu giá có hiệu quả hơn là lời nói suông"

Daniela Klingebiel (2001), Chương 13, "Công ty quản lý tài sản".

Quyết định 254/QĐ-TTg về Phê duyệt Đề án "Cơ cấu lại hệ thống các tổ chức tín dụng giai đoạn 2011-2015".

Thứ Sáu (17/08) **Thảo luận tình huống 6: Mô hình giám sát tài chính** Q. Giang

Beim và Calomiris (2000), Chương 4, "Những nền tảng pháp luật" và Chương 9, "Xây dựng các thể chế tài chính"

Huỳnh Thế Du, "Lựa chọn mô hình giám sát hệ thống tài chính cho Việt Nam"

Nộp bài viết thứ 6

TUẦN 8

Thứ Hai (20/08) **Báo cáo nhóm**

Thứ Tư (22/08) **Báo cáo nhóm**

Thứ Sáu (24/08) **Ôn tập** Q. Giang

TUẦN 9

Thứ Hai (27/08) **Thi cuối kỳ**